

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 54/2022-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., Havlíčkova 16, Bratislava-Staré Mesto, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní sp. zn. 1CbZm/25/2017 (predtým sp. zn. 3Zm/638/2013) po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 275/2020 z 22. októbra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 54/2022 z 27. januára 2022 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručení ústavnému súdu 22. decembra 2021 na ďalšie konanie v časti po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 275/2020 z 22. októbra 2020, v ktorej sa domáha porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje priznať finančné zadost'učinenie 2 260 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobca 6. augusta 2013 podal na okresnom súde návrh na zaplatenie zmenkovej pohľadávky (16 586,18 eur s prísl.) spolu s nárokom na vydanie zmenkového platobného rozkazu. Sťažovateľ v napadnutom konaní vystupuje ako žalovaný 4. V napadnutom konaní bol 22. januára 2014 vydaný zmenkový platobný rozkaz, proti ktorému boli riadne a včas podané námietky. Ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 275/2020 z 22. októbra 2020 deklaroval porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, prikázal

konat' okresnému súdu, priznal primerané finančné zadosťučinenie 2 000 eur a náhradu trov konania.

3. Sťažovateľ uviedol, že napriek odstupeu trinásť a pol mesiaca od vydania už uvedeného nálezu okresný súd svoje konanie nezefektívnil a nekoná, ako mu bolo ústavným súdom prikázané (okresný súd je nesústredený a neefektívny). Sťažovateľ uviedol, že celková dĺžka napadnutého konania ku dňu podania ústavnej sťažnosti predstavuje viac ako osem rokov.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

4. Okresný súd dĺžku konania ospravedlňoval opakovanou zmenou zákonného sudcu a nepriaznivou pandemickou situáciou a je toho názoru, že po právoplatnosti už spomínaného nálezu ústavného súdu v konaní nevznikli priet'ahy. Zároveň žiada ústavný súd, aby zohľadnil priznanie finančného zadosťučinenia.

5. Sťažovateľ v replike uviedol, že ďalšie konanie nariadené na 14. február 2022 bolo odročené pre účely zloženia preddavku na znalecké dokazovanie. Zároveň sa v celom rozsahu pridrižiava tvrdení uvedených v ústavnej sťažnosti.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu po právoplatnosti už spomínaného nálezu ústavného súdu došlo opätovne k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy: *„Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.“* Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru: *„Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.“*

8. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako k čl. 6 ods. 1 dohovoru) už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov (II. ÚS 32/02, obdobne

rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 16. 12. 2003 vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 58172/00).

10. Ústavný súd predmetnú vec posudzoval so zreteľom na už existujúci nález v rovnakej záležitosti sťažovateľa. Keďže bol viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti, ústavný súd musel konštatovať vo vzťahu k obdobiu, na ktoré dopadá predchádzajúci nález, že v tejto časti bola vec už ústavným súdom meritórne preskúmaná a predchádzajúci nález vo vzťahu k ním riešenému obdobiu predstavuje prekážku rozsúdenej veci. V tejto časti preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 1 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Predmetom konania v posudzovanej veci je zaplatenie zmenkovej pohľadávky (16 586,18 eur s prísl.) spolu s nárokom na vydanie zmenkového platobného rozkazu. Ústavný súd konštatuje, že ide o vec, ktorá z právneho hľadiska vykazuje znaky zložitosti. Konanie je procesne komplikované z dôvodu iných nerozhodnutých súdnych konaní (sp. zn. 1CbZm/25/2017, 2CbZm/25/2017 a 2CbZm/60/2017), ktoré na seba skutkovo a právne nadväzujú, vyššieho počtu strán sporu, prekladu listín do cudzieho jazyka a rozsiahleho znaleckého dokazovania (III. ÚS 108/2021). Je nepochybné, že znalecké dokazovanie na posúdenie podstatných skutočností robí vec skutkovo a právne zložitejšiu (IV. ÚS 28/05). Ústavný súd podotýka, že predmet sporu (peňažné plnenie z obchodného styku) nie je časovo zvlášť prioritizovaný.

12. V správaní sťažovateľa ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by prispeli k celkovej dĺžke konania. Sťažovateľ v konaní pred okresným súdom vystupuje ako žalovaný, a preto je nepochybné, že výsledok sporu je preňho významný.

13. Keďže vo veci sťažovateľa ústavný súd rozhodol už spomínaným nálezom, ústavný súd preto posudzoval dĺžku konania od právoplatného nálezu ústavného súdu (6. novembra 2020), teda viac než jeden rok. Z chronológie úkonov vyplýva, že v konaní boli zrušené termíny pojednávania z dôvodu nepriaznivej pandemickej situácie (20. januára 2021) a z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne (20. septembra 2021). Následne bola vec pridelená novému sudcovi (7. októbra 2021). Termín pojednávania nariadený na 14. február 2022 bol z dôvodu zloženia preddavku na znalecké dokazovanie pravosti podpisu sťažovateľa odročený. Z vyjadrenia okresného súdu, ako aj priloženej chronológie úkonov vyplýva, že vo veci sťažovateľa nebolo právoplatné rozhodnuté a konanie je opäť v štádiu dokazovania. Ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto posudzovaného obdobia sa nepochybné predĺžila aj v dôsledku mimoriadnej pandemickej situácie na území Slovenskej republiky, avšak v okolnostiach veci, berúc pritom do úvahy konštatovanú skutkovú zložitosť (bod 11), nie je neúnosná.

14. V tejto súvislosti ústavný súd podotýka, že z jeho judikatúry vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08).

15. V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (II. ÚS 57/01), prípadne návrhu nevyhovel (I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05). Ústavný súd pri posudzovaní veci neprehliadol celkovú dobu konania (vrátane obdobia spred skoršieho nálezu). Pre okresný súd však stále platí príkaz ústavného súdu stanovený predchádzajúcim nálezom.

16. Na základe uvedeného ústavný súd v okolnostiach prípadu nevyhodnotil dĺžku rozhodovania okresného súdu v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu za nezlučiteľnú s právami podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zmyslom ústavnoprávnej ochrany v obdobných prípadoch, v ktorých už bolo deklarované porušenie referenčných noriem vo vzťahu k včasnosti ochrany jednotlivca a bol nariadený príkaz konať, v zásade nie je produkovať ďalšie nálezy („nález na nález“). Nové konanie pred ústavným súdom podľa referenčných noriem musí zohľadňovať už poskytnutú ochranu skorším nálezom a koncentrovať posúdenie intenzity zásahu do práv sťažovateľa na obdobie po takomto náleze. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

17. Ústavný súd poznamenáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a kým ústavný súd v okolnostiach preskúmvanej veci nepristúpil k opätovnému ústavnoprávnemu opatreniu, v prípade, že nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu bude pokračovať a jej intenzita sa stane ústavne neudržateľnou, sťažovateľ sa môže opätovne obrátiť na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu